

Samrådssvar avseende offentligt samråd om TEN-T-programmet 2007-2013

Länsplaneupprättare och kollektivtrafikmyndigheter i Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Örebro, Sörmlands, Östergötlands och Gotlands län som samarbetar i En Bättre Sits lämnar genom Mälardalsrådet här ett gemensamt svar till EU-kommissionens samråd avseende utvärderingen av programmet Trans-European Transport Network (TEN-T) som det tillämpades 2007–2013. Samrådssvaret bygger vidare på vad länen tidigare yttrat avseende den storregionala samsynen om prioriteringarna för Stockholm-Mälardalens transportinfrastruktur.

Sammanfattning

- Mälardalsrådets En Bättre Sits-process välkomnar möjligheten att inkomma med ett svar till EU-kommissionens samråd om utvärderingen av TEN-T-programmet 2007-2013.
- EU-kommissionens utpekade ScanMed-korridor löper genom Stockholm-Mälardalensregionen. Prioriteringarna i Mälardalsrådets En Bättre Sits-samarbete sammanfaller i hög utsträckning med EU-kommissionens prioriteringar för TEN-T.
- Transportinfrastrukturen måste ses ur ett systemperspektiv när planering görs på nationell och europeisk nivå. Genomförandet av gemensamma standarder i hela TEN-T-nätet gynnar både planeringen av infrastruktursystemet och skapar förutsägbarhet för trafikeringen.
- Tillförlitliga och effektiva transporter till och från Stockholm-Mälardalensregionen är avgörande för såväl regionens som Sveriges och anslutande europeiska regioners konkurrenskraft. Regionen är ett viktigt skandinaviskt skärningsområde med transportflöden i samtliga väderstreck.
- Mälardalsrådet ser positivt på de TEN-T-satsningar som har gjorts i Stockholm-Mälardalensregionen under perioden 2007-2013. Totalt uppgår de tilldelade projektmedlen till 100 miljoner euro.
- Inför kommande revidering av TEN-T-programmet vill Mälardalsrådet framhålla att investeringar i transportinfrastruktur på EU-nivå är värdefulla för en hållbar utveckling och för att stärka konkurrenskraften i Stockholm-Mälardalensregionen, Sverige och Europa.
- Mälardalsrådet vill understryka vikten av att Stockholm och Örebro (Hallsberg) fortsätter vara noder i ScanMed-korridoren enligt nuvarande utformning och att samtliga län i En Bättre Sits-samarbetet omfattas av TEN-T:s stomnät. En förlängning av ScanMed-korridoren i nordlig riktning skulle tydliggöra regionen som en del i, snarare än ändpunkt i, ScanMed-korridoren.

Stockholm-Mälardalensregionen i det europeiska transportsystemet

Stockholm-Mälardalensregionen växer och blir allt viktigare för hela Sveriges utveckling och internationella konkurrenskraft. Genom sin placering i centrala Skandinavien har regionen en viktig funktion i det transeuropeiska infrastruktursystemet (TEN-T). Den av EU-kommissionen utpekade ScanMed-korridoren i TEN-T, The Scandinavian-Mediterranean Core Network Corridor, löper genom regionen från Finland och Östersjön i öster och vidare i sydvästlig riktning via Region Örebro län respektive Region Östergötland. TEN-T-nätets korridorer avser både person- och godstrafik.

I Stockholm-Mälardalen bor strax över fyra miljoner människor som tillsammans bidrar till 46 procent av Sveriges BNP. Befolkningen bedöms öka med nästan 1,5 miljoner invånare till 2050. Regionen utgör Sveriges största konsumentmarknad, med en omfattande varuproduktion och stora transitflöden av gods. Varor för 50 miljarder euro exporteras från regionen varje år. Till det kommer de stora exportvärden som passerar regionen som transitgods längs ScanMed-korridoren varje år. Varutransporterna har ökat under de senaste decennierna, framförallt de långväga lastbilstransporterna och utrikes sjötransporter. EU-kommissionen räknar med att godstransporterna inom EU kommer att öka med 80 procent mellan 2005 och 2050 och att persontrafiken samtidigt ökar med 50 procent. (Transport 2050: The major challenges, the key measures, MEMO/11/197)

Tillförlitliga och effektiva transporter till och från Stockholm-Mälardalen är avgörande för såväl regionens som Sveriges och anslutande europeiska regioners konkurrenskraft. Stockholm-Mälardalen är ett viktigt skandinaviskt skärningsområde med transportflöden i samtliga väderstreck. I regionen ligger Arlanda, Sveriges viktigaste internationella flygplats, med över 180 destinationer och 33 miljoner passagerare per år. Även den internationella färjetrafiken spelar stor roll för regionen, framför allt i förbindelserna med Finland, Baltikum och Polen. 12 miljoner passagerare och 9 miljoner ton gods passerar Stockholms hamnar varje år. Två tredjedelar av alla resor till/från Sverige passerar Stockholm-Mälardalen.

Storregional samsyn om Stockholm-Mälardalens infrastrukturprioriteringar

Mälardalsrådet koordinerar det transportpolitiska samarbetet En Bättre Sats, som omfattar de sju länen Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Sörmland, Östergötland och Gotland. Länen arbetar tillsammans för en sammanhållen, hållbar region med infrastruktur och kollektivtrafik som underlättar människors vardag. Samarbetet värnar en hög nationell och internationell tillgänglighet för Stockholm-Mälardalen.

En Bättre Sats-samarbetet leds av en politisk styrgrupp med länsplaneupprättare och kollektivtrafikmyndigheter i de sju länen. Samarbetets underlag bereds gemensamt av tjänstepersoner från parterna. Inom ramen för En Bättre Sats har länen enats om en gemensam systemanalys för brister och behov i Stockholm-Mälardalens transportinfrastruktur. Systemanalysen lyfter fram vikten i att se Stockholm-Mälardalen som en del av ett större nationellt och internationellt transportsystem. (En Bättre Sats. Storregional systemanalys 2016 samt En Bättre Sats i världen 2019)

Helhetsperspektiv på nationell och europeisk nivå behövs i infrastrukturutvecklingen

Hög nationell och internationell tillgänglighet förutsätter att infrastrukturutvecklingen på nationell och europeisk nivå samspelar med de storregionala förutsättningarna och ambitionen i Stockholm-Mälardalen. Stockholm-Mälardalens transportinfrastruktur kan inte ses som ett avgränsat system, utan måste sättas i sitt nationella och internationella sammanhang. Det behöver finnas smidiga övergångar mellan flyg, fjärr-/snabbtåg, regiontåg samt övrig lokal kollektivtrafik. Därtill tillräcklig kapacitet för att öka järnvägens konkurrenskraft, för transittrafik samt för att underlätta utvecklandet av ett hållbart transportsystem. I detta ligger även en realisering av det transeuropeiska stomnätet (TEN-T) samt anpassning till "havets motorvägar", dvs. sjötransporterna såväl inom som utanför regionen, inklusive Mälarsjöfarten.

TEN-T programmet 2007-2013

Stockholm-Mälardalen ser positivt på de TEN-T-satsningar som har gjorts i regionen under programperioden 2007-2013. Totalt uppgår de tilldelade projektmedlen till 100 miljoner euro, som har delfinansierat infrastrukturprojekt till ett värde av 1,3 miljarder euro. Det är av stor vikt

att EU:s program och fonder för infrastruktur har fortsatt fokus på långsiktighet och strategisk planering för god funktionalitet i det transeuropeiska infrastruktursystemet.

En Bättre Sits-samarbetet vill nämna ett urval av TEN-T-projekt under perioden 2007-2013, där EU-finansieringen gett stor nytta utifrån regionens behov och prioriteringar:

- Norra länken (2007-SE-12090-P)
- Ostlänken (2007-SE-92401-S)
- Norrköpings intermodala infrastrukturpaket (2007-SE-12090-P)
- Hamn och farleder för större fartyg i Mälaren (2011-SE-93090-S)
- Stockholms hamnar: Värtahamnen (2012-SE-91035-P)
- Rosersbergs kombiterminal (2012-SE-91084-P)

Den nordiska triangelns norra ben (Oslo-Stockholm) var en av de utpekade sträckorna i TEN-T-perioden 2007-2013. Däremot var den inte ett prioriterat stråk i programperioden 2014-2020. Mälardalsrådet ställer sig frågande till hur värderingen av sträckan har kunnat skifta mellan programperioderna och önskar en ökad transparens i utformningen av de utpekade TEN-T-sträckorna.

Transportinfrastrukturen i Stockholm-Mälarenregionen och kommande revidering av TEN-T

Inför kommande revidering av TEN-T vill Mälardalsrådet speciellt lyfta fram att investeringar i transportinfrastruktur på EU-nivå är mycket värdefulla för en hållbar utveckling och för att stärka konkurrenskraften i Stockholm-Mälarenregionen, Sverige och Europa och bör fortsatt prioriteras.

Viktiga TEN-T-noder i Stockholm-Mälarenregionen är järnvägsterminalerna i Hallsberg och Stockholm (ingår i stommätet) samt flygplatserna i Stockholm (Arlanda och Bromma), Örebro och Nyköping, där dock endast Arlanda ingår i stommätet. Bland hamnarna ingår Stockholms hamn i stommätet medan hamnarna i Köping, Västerås, Kapellskär, Nynäshamn, Södertälje, Oxelösund, Visby, Norrköping, Grisslehamn och Gävle ingår i det övergripande nätet.

Transportinfrastrukturen i Stockholm-Mälarenregionen fyller till stor del riktlinjerna för TEN-T, såväl det övergripande nätet som stommätet. Den infrastruktur som ännu inte uppfyller TEN-T-standard anges nedan i urval och måste åtgärdas med hänsyn till helheten i det europeiska transportsystemet.

- Ostkustbanan mellan Stockholm-Uppsala och vidare norrut, som behöver uppgraderas för att förbättra förbindelserna med mellersta och norra Sverige.
- Ostlänken, som omfattar nya dubbelspår för höghastighetståg mellan Stockholm/Järna och Linköping, för att i förlängningen bättre koppla samman Stockholm, Malmö och Göteborg samt förbättra förbindelserna till Danmark och Tyskland.
- Infrastrukturen mellan Stockholm och Nynäshamn behöver uppgraderas för att förbättra tillgängligheten mellan modala knutpunkter i Stockholm. Både järnvägen och väginfrastrukturen som Tvärförbindelse Södertörn. Insatser här är av särskild vikt när Stockholms nya hamn Norvik öppnar 2020.
- Kapacitetsförstärkningar behöver göras på E4 norr om Förbifart Stockholm för att förstärka tillgängligheten till Arlanda (del av stommätet).
- Hallsbergs bangård, som måste byggas ut sammanhållet och med ett systemperspektiv för att längre (750 meter) och tyngre tåg ska kunna köras enligt kraven för TEN-T-nätet.
- Järnvägen mellan Hallsberg-Degerön, som behöver uppgraderas för att skapa bättre förutsättningar för gods på järnväg.

Genomförandet av gemensamma standarder i hela TEN-T-nätet både gynnar planeringen av infrastruktursystemet och skapar förutsägbarhet för trafikeringen. Mälardalsrådet tillstyrker den svenska regeringens förslag att Hallsberg uttryckligen skrivs ut i ScanMed-korridoren och inte enbart Örebro enligt formulering i nuvarande förordning.

I den utpekade ScanMed-korridor finns tydliga flöden till och från kontinenten via Örebro-Stockholm och vidare till Mariehamn, Åbo, Helsingfors och övriga Northern Growth Zone i Finland. Det är viktigt att hela Stockholm-Mälarenregionen ses som en del i ScanMed-korridoren, då samtliga län har en direkt bäring på det sammanhängande trafiksystemet. Mälardalsrådet vill framhålla värdet i att samtliga län i En Bättre-Sits-samarbetet omfattas och namnges i ScanMed-korridoren samt att dessa kan ta del av EU:s program och fonder inom området för infrastruktur. Mälardalsrådet vill vidare understryka vikten av att dessa program och fonder fortsatt har fokus på långsiktighet och strategisk planering för god funktionalitet i det transeuropeiska infrastruktursystemet.

Mälardalsrådet vill understryka vikten av att Stockholm och Örebro (Hallsberg) fortsätter vara noder enligt nuvarande utformning och att EU-kommissionen inte reviderar korridorens utformning i dessa avseenden. En förlängning av ScanMed-korridoren i nordlig riktning skulle medföra värden till regionen, då detta skulle markera Örebro, respektive Stockholm, som delar i, snarare än ändpunkter i, den europeiska handelskontexten.

Östersjöområdet har en växande betydelse för Stockholm-Mälarenregionens internationella utbyte. Mälardalsrådet anser att farlederna över Östersjön måste ses i ett helhetsperspektiv och tydliggöras som en länk i ScanMed-korridoren. I den kommande översynen måste Stockholms nya hamn för rullande gods och containrar på Norvikudden utanför Nynäshamn (Norvik) inkluderas i korridoren.

Fortsatt arbete för en förbättrad transportinfrastruktur

Tillförlitliga och effektiva transporter till och från Stockholm-Mälarenregionen är avgörande för såväl regionens som Sveriges konkurrenskraft. Mälardalsrådets ambition är att öka dialogen och stärka arbetet nationellt och med EU-nivån för att Stockholm-Mälarenregionen ska bli en kraftfull del i det europeiska transportnätet. Mälardalsrådet bistår gärna med mer information om den storregionala samsynen om Stockholm-Mälarenregionens transportinfrastruktur och prioriterade behov i regionen.